

26 mai 2006 – 28 Yiar 5766

Ziua Ierusalimului

Scurt istoric

Ierusalimul numără azi, fără așezările limitrofe, circa 600.000 de locuitori și este cel mai cunoscut oraș al lumii. Importanța sa rezidă în imensul tezaur de istorie pe care l-a acumulat. Deși multe state ezită să-l considere capitală a Statului Israel, aici se află sediul Președinției, Guvernului, Parlamentului, Curții Supreme, al Agenției Evreiești - executiva Organizației Sioniste Mondiale, al Șef-Rabinatului, al Universității Ebraice, Bibliotecii Naționale, Muzeului Israel și a. Simbolul orașului este „Leul”.

Ierusalim, în exprimarea ivrit, este unul dintre cele mai vechi orașe ale lumii. Numele său apare în scrieri hieroglifice egiptene prin anul 2000 î.e.a., iar în cuneiforme asiriene pe la 1350 î.e.a. Când Abraham s-a apropiat de oraș, numit pe atunci Salem (probabil sec. XVIII î.e.a.) rege era Melchisedek (ceea ce în ebraică înseamnă înțeleptul-rege sau „regele cel înțelept”). În sec. XIII î.e.a. evreii conduși de Iosua au cucerit orașul care se numea Jebus, după numele populației locale. La anul 1000 î.e.a., David a stabilit aici capitala marelui său regat. Solomon a construit Templul, Ierusalimul devenind astfel centrul spiritual al evreilor. În 587 î.e.a. Nabucodonosor a distrus Templul și fortificațiile orașului, dar în 538 î.e.a. a început reconstrucția, finalizată în 455 î.e.a. sub Nehemia. În 320 î.e.a., orașul a fost cucerit de greci, apoi, în 165 î.e.a. eliberat de Maccabei, dinastia Hașmoneilor domnind până în 37 î.e.a., când s-a instalat Irod cel Mare, de origine edomită. Orașul și-a recăpătat strălucirea, dar anul

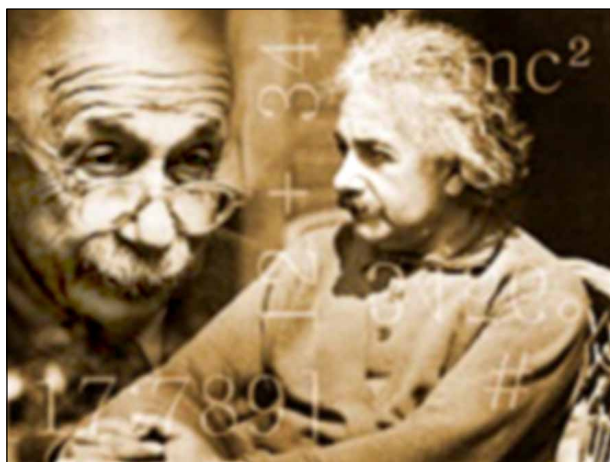
70 e.a. a fost fatal, romanii distrugând Templul. Zidul Plângerii este tot ce a rămas din vechea cetate. Orașul s-a numit Aelia Capitolina. În anul 636 e.a., arabii l-au cucerit și l-au numit Al-Makdas, adică „Templul”, recunoscându-l ca loc sfânt. În 1099, Ierusalimul a fost cucerit de cruciați, fiind primul regat creștin din Palestina, loc al „Învierii Mântuitorului”. În sec. XII, au venit sarazinii (arabi), iar în 1517 turcii otomani. În 1860, Sir Moses Montefiore a inițiat construcția primului cartier evreiesc în afara zidurilor Vechiului Ierusalim. În 1917, s-a stabilit la Ierusalim Cartierul general britanic din zonă, apoi administrația mandatară.

B. MEHR

Anul 2005 a fost „Anul Einstein”, împlinindu-se 100 de ani de la nașterea Teoriei relativității (restrânse) și 50 de ani de la încetarea din viață a creatorului acesteia. Natura l-a dăruit pe Einstein cu o mare putere de previziune, el fiind unul dintre „profeții” modernității. Fără a fi un cunoscător profund al artelor (cânta totuși la vioară), artele plastice, arhitectura, literatura, ca să nu mai vorbim de tehnică, știință, i-au rămas datoare.

La Colegiul Noua Europă, în ziua de 27 aprilie 2006, directorul științific, dr. Anca Oroveanu, ne-a prezentat un conferențiar - prof. univ. Ulrich Müller (Jena, Budapesta), care a susținut tema: „Albert Einstein și avangarda artistică”. În cadrul dezbaterilor care au urmat s-a discutat despre teatrul modern, despre Hiroșima, tehnica basoreliefului, medicină, psihiatrie, spațiul fluid, hiperclub, despre banda infinită a lui Moebius, Expoziția internațională de la Barcelona (1929) ș.a. Au fost menționați Walter Gropius, Felix Auerbach, Theo Van Duisburg, Lissitzky (constructivism), „Bauhaus” ca stil arhitectonic etc. Să nu uităm că modernismul în artă a fost doar un ecou al revoluțiilor din știință și tehnică. Grupul „Nabo”, fauvismul (Matisse, Vlaminck, Derain, Braque, Kees van Dongen, Dufy), cubismul (Picasso, Delaunay, Léger, Villon, Lhote), futurismul, pictura metafizică (De Chirico), expresionismul (Ensor, Munch, Rouault), „Brücke” (Kirchner, Nolde, Kokoschka), „Blaue Reiter” (Kandinsky, Jawlensky, Marc, Klee, Feininger), expresionismul (Soutine, Modigliani, Chagall), supra-realismul (Duchamp, Picabia, Arp, Max Ernst, Tanguy, Dali, Miro), abstracționismul (Malevici, Kupka, Mondrian) ș.a. au ieșit, într-un fel, din „manta” relativismului einsteinian, chiar dacă Einstein nu s-a gândit la acești creatori. (B.M.M.)

Albert Einstein... la Colegiul Noua Europă

● În „CULTURA”, din 27 aprilie - 3 mai a.c., citim o recenzie a cărții recente a lui Andrei Codrescu, *New Orleans, mon amour*. Florin Constantiniu începe un serial cu dezvăluiri despre perfidele procese inițiate de Dej contra lui Luca, Pauker, Teohari Georgescu, împotriva C.D.E., a sioniștilor, „bazate” pe falsuri și intrigi „polițiste” (din arhivele KGB). Numărul din 4 mai a.c. oferă un comentariu al lui Valentin Protopopescu, „Un veac și jumătate de freudism”. Sunt pomeniți Thomae, Kächele, Roudinesco, Ernest Jones, Marie Bonaparte, Jung, Reich, Ferenczi, Abraham, Klein, școli, dispute etc. Tot despre Freud scriu Vasile Dem. Zamfirescu, Dorin-Liviu Bîțfoi, Vera Șandor. Este Anul Freud. „Ultimul mare poet suprarealist”, Gherasim Luca (1913-1994) este prezentat de Petru Romoșan. Florin Constantiniu continuă incitantul serial „Vânătoare de vrăjitoare la București”, despre epurările, sub pretextul antisionismului, din cadrul P.M.R., în 1952, sub directa „îndrumare” a lui Dej și de „inspirație” sovietică.

● În „ROMÂNIA LITERARĂ”, nr. 17 din 28 apr. - 4 mai a.c., sunt publicate scrisori ale lui Martin Heidegger către Hannah Arendt, din 1925. Sorin Lavric recenzează elogios cartea reeditată a lui Z. Ornea, *Viața lui C. Dobrogeanu-Gherea* (Ed. Compania). Lucian Raicu este readus în atenția noastră cu o evocare a lui Malraux, datată în noiembrie 1996. Nu avem informații recente despre prestigiosul critic trăitor la Paris. În nr. 18/5 mai a.c., Andrei Codrescu este prezentat cu proză („Vestitorul”), Mircea Handoca își completează „dosarul Mircea Eliade”, iar Octavian Goga este evocat la 125 de ani de la naștere („Mesianism național”). Ar fi obiectii.

● În „DILEMA VECHIE”, nr. 118/28 apr. - 4 mai a.c., Magdalena Boiangiu aduce explicații pentru existența unor tendințe spre dictatura personală în Rusia, Belarus. Radu Cosașu amintește de „Porunca Vremii” din 1941, care cerea interzicerea *Istoriei literaturii române* a lui G. Călinescu, pentru că „îndrăznează” să amintească de contribuția evreilor la literatura română. Interesante sunt relatările Magdalenei Boiangiu, din nr. 119/5 mai a.c., despre procesul din

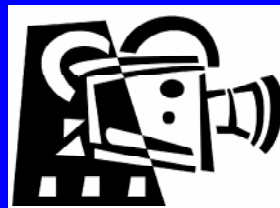
DIN PRESA CULTURALĂ

APRILIE - MAI 2006

S.U.A. al unui membru al Al Qaeda și despre continuarea violențelor în Cecenia.

● „VIAȚA ROMÂNEASCĂ” a împlinit 100 de ani! Regretăm apariția ei sporadică în ultimii ani. Nr. 3/2006, care este și număr festiv, se bucură de o largă paletă de semnături de la Caius Traian Dragomir, Nicolae Manolescu, Constantin Ciopraga, Florența Albu (un poem dedicat lui Florin Mugur, de la moartea căruia au trecut 15 ani), Henri Zalis, Radu Petrescu (jurnal 976), Mircea Ciobanu, Varujan Vosganian, Gh. Grigurcu, Aura Christi, Luca Pițu, Gh. Crăciun, Vasile Andru ș.a. Mai amintim „Restituiri” cu Mihail Sebastian, „Miscellanea” cu C. Dobrogeanu-Gherea (B. Marian), cu Horia Gane (Ecatarina Țarlungă).

TELEOBIECTIV

TELEOBIECTIV

În seara lui 6 mai 1856, un neguțator, evreu habotnic, din Freiberg, om între două vârste, dar încă vânos, își spală cu grijă mâinile, își urcă pe nas ochelarii legați în sârmă și notă, cu litere ebraice, în cartea sa de rugăciuni, la pagina rezervată evenimentelor familiei: „Azi, marți, prima zi a lunii Yiar 5616, la orele șase și jumătate ale după-amiezii (de 6 mai 1856) s-a născut fiul meu Schlomo-Sigmund”. Conform tradiției, nou-născutul primea numele bunicului său, mort cu puțină vreme înainte, pentru a-i perpetua astfel memoria.

Era primul copil din cei încă șapte - doi băieți și cinci fete - pe care Malka-Amalia, tână nevastă de 21 de ani, urma să-i dăruiască soțului ei Iacob Freud, mai în vârstă cu 20 de ani decât dânsa, și care venise în această a doua sa căsătorie cu alți doi feciori, amândoi ceva mai în etate ca mama lor vitregă.

Nou-născutul era - ați dedus, cred - viitorul Sigmund Freud. Cel care va deveni una dintre celebritățile medicale ale începutului de secol 20, neurolog și creator al psihanalizei, detașându-se de psihiatria și mentalitatea materialistă a vremii sale, care considera simptomul nevrotic drept expresia unei dereglări cerebrale, visul - un produs al diminuării activității creierului în timpul somnului, iar actul sexual ratat - doar efectul unei cauze fiziologice (cum ar fi oboseala). Teoriile lui Freud despre explorarea inconștientului și rolul sexualității în diagnosticarea bolilor psihice au făcut o vogă nebună în epocă, dar au stârnit totodată controverse, rivalități și o ură pe măsură: psihanalistul „revoluționar” era pe deasupra și evreu, iar anii erau cei ai furibunde ascensiuni a nazismului.

Despre toate acestea s-a discutat la Tv.R.-Cultural, post întotdeauna atent la evenimentele importante ale zilei, iar aniversarea a 150 de ani de la nașterea lui Sigmund Freud era, neîndoind, unul dintre acestea. Tânărul moderator Cătălin Avramescu a invitat doi mari specialiști în problemă, dr. Ion Vianu și prof. univ. Vasile Dem. Zamfirescu, a căror discuție a interesat nu numai pe cercetătorii în problemă, ba și zice că în primul rând pe cei mai puțin avizați, dar dornici să afle și să înțeleagă freudismul - pe cât se poate înțelege dintr-o tele-emisiune. Cu atât mai mult cu cât psihiatria și psihanaliza fuseseră pur și simplu expulzate la noi din rândul științelor, iar cercetarea total desființată de către primitivismul autoritarismului ceaușist. Până și în *Dicționarul Enciclopedic* apărut la noi în

**Freud,
cel veșnic
tânăr
(chiar și
la 150
de ani)**

1972 se simțise puternica rezervă față de Freud, despre care se spunea doar că: „a contribuit la constituirea psihologiei clinice prin tehnica explorativă a inconștientului. A studiat rolul sexualității în viață și artă (pe care l-a exagerat), al viselor și actelor de fiecare zi ca și al impulsurilor de autoafirmare”. Punct. Atât avea voie să știe românul despre psihanaliză, al cărei nume nu era nici măcar pomenit, cum ați văzut.

Se pot găsi oare, în însăși viața lui Freud, posibile rădăcini ale teoriilor sale? Ia să vedem. Biografiile sale românești povestesc despre faptul că acest prim născut al Malka-Amalia a rămas pentru totdeauna marele ei favorit, fiul pentru care această aprigă și autoritară mamă evreică-galițiană a făcut toate sacrificiile cu putință. A trăit până la 95 de ani, i-a murit în brațe un băiat și a pierdut patru fiice în lagărele de la Auschwitz și Treblinka, dar ea a izbutit să rămână echilibrată și puternică pentru că „a produs un mare om”, așa cum îi prezisese bătrâna moașă țărăncă ce i-l pusese în brațe. Oare această iubire dintre mamă și primul ei născut să fi impulsivat crearea teoriei freudiene a „complexului lui Oedip”? Într-un studiu, autorul se explică: „Am descoperit, cu ani mai târziu, că libidoul meu s-a trezit pe la doi ani, poate doi și jumătate, când, îndreptându-mă către *matrem*, am surprins-o întâmplător *nudam*”. Psihanalistul folosea în această mărturisire cele două cuvinte latine nu numai din obișnuința specialistului, ci, probabil, și din pudoarea și respectul filial tipic evreiesc.

Se simțea Freud aparținător al iudaității în acea vreme când a fi evreu însemna, în Germania (și nu numai), condamnarea sigură la moarte? Poate că în primul rând prin puternicul său simț filial: a avut și el șase copii (fiica sa Ana fiind exterminată într-unul din lagărele hitleriste). Dar poate mai ales prin „strălucirea minții și prin puterea de a rezista”, cum explica dr. Ion Vianu - care, desigur, știe domnia sa ce știe despre vitalitatea spirituală a evreului. Să mai punem la socoteală și norocul care i-a marcat viața până aproape de ultima ei pagină? Ei bine, în salvarea lui din infernul nazist, hotărâtoare a fost intervenția foarte insistență a unei colege psihanalist - nimeni alta decât o mătușă a regelui Mihai, care i-a obținut plecarea, în 1938, în Anglia. Viața e plină de surprize - chiar și din sortul celor binefăcătoare, cum se vede. Care însă durează și ele cât pot dura: un an mai târziu, în 1939, un cancer de maxilar îi încheia lui Freud existența pământeană, adăugând nemuririi încă un nume la serialul evreilor celebri.

SANDA FAUR

● „APOSTROF”, nr. 4/2006, conține printre alte articole, unele despre evreii din Transilvania (Maria Ghitta), un studiu despre Mircea Eliade de Moshe Idel, om de o incontestabilă probitate științifică și morală, o proză a lui Ion Vianu, *Noptile lui Laban*, iar Gelu Ionescu, cunoscut critic expatriat înainte de 1989, scrie despre Radu Cosașu. Ca și la alte numere, „Apostrof” ne obligă să-i aducem felicitări sincere.

● Despre viața Uniunii Democrate Turce din România ne informează publicația „HAKSES” (Vocea autentică), nr. 3(129)/2006, într-o nouă formulă grafică și redacțională. Simbolul Uniunii este semiluna și o ramură de măslin.

● Publicația „ZORILE” a Comunității Rușilor Lipoveni, nr. 3-4 (163-164)/2006, bogat ilustrată, aduce mărturie din tradițiile și cultura etniei ruse din România și din țara de origine. Elena Loghinovskaia recenzează romanul apărut de curând al unui scriitor român important, Nichita Danilov, *Mașă și extraterestru*. Danilov este un admirator al lui Bulgakov, Kafka ș.a., inspirându-se și din Biblie.

● Revista „ARARAT”, nr. 6/2006, menționează stoparea unor manifestări negaționiste ale etnicilor turci din Germania față de genocidul din 1915.

● „SEMNALUL” (nr. 116), din Toronto - Canada, oferă memorialistică de Sergiu Fărcășan, despre anii vieții sale în România, informații din Israel (Ichil Leib), din România (culese și din „Realitatea evreiască”, dar cu o eroare: Moshe Idel este născut la Tg. Neamț, nu la Tg. Mureș), proză de Marius Mircea, Victor Ruseu, relatări semnate de G. Bruckmaier, un fragment din studiul istoricului Victor Neumann despre evreii din Banat, biografii (Elaine Feinstein, Sonia Delaunay) ș.a.

BORIS MARIAN